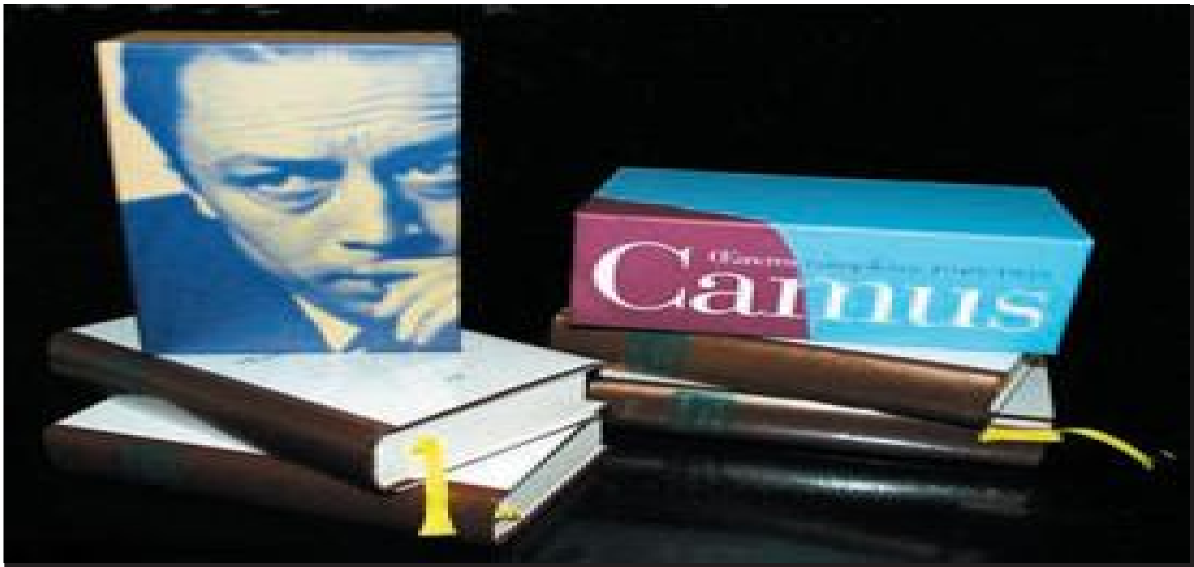

مەرگ و پوچگەرایی

لە ڕۆمانی (نامۆ) ی ئەلبێرکامۆدا

نووسینی: Alan Gullette
لە ئینگلیزییەوە: شاسوار کەمال مەحمود

لە ڕۆمانی نامۆدا ئەلبێر کامۆ فەلسەفەی پووچگەرایی خۆی دەردەبڕێت.ڕۆمانەکە گێڕانەوەیکی تاکەکەسیە بۆ ژیانی میرسۆل (پاڵەوانی ڕۆمانەکە) لە کاتی مردنی دایکیەوە، تا کاتی لە سێدارەدانی، بەهۆی کوشتنی کەسێکی عەرەبەوە. ناوەڕۆکی سەرەکی ڕۆمانەکە بریتیە لەوەی کە گرنگی ژیانی مرۆڤ کاتێك دەردەکەوێت، کە ڕووبەڕووی لە ناوچوون، یاخود مردن، دەبێتەوە. بەدرێژایی ڕووداوەکانی ڕۆمانەکە ناخی میرسۆل گۆڕانکاری بەسەردادێت، لێرەوە کامۆ پێیوایە چاوەڕوانی گریمانەی مردن کاریگەری لەسەر تێگەیشتنی کەسێك هەیە بۆ ژیان.

ڕۆمانەکە لە مردنی دایکی میرسۆلەوە دەستپێدەکات، لەکاتێکدا ئەو بەشداری لە پرسەکەدا دەکات زۆر گرنگی بەتەرمی دایکی نادات، بەڵکو لە جیاتی ئەوە بیر لەوە دەکاتەوە، ئە شێ چ کاریگەریەکی لەسەر ڕزینی تەرمی مرۆڤ هەیە.ئەمە ئەوە دەردەخات کە میرسۆل بە هیچ شێوەیەك کاریگەر نەبووە بە مردنی دایکی، هیچ شتێك لە ژیانی ئەو نەگۆڕاوە، بەواتایەکی دی مردنی دایکی، هیچ گرنگیەکی بۆ ئەو نییە.

لە ڕووداوێکی دیکەدا، کاتێك یەکێك لە دراوسێکانی دەگرێت بۆ سەگەکەی کە تازە مردوە،میرسۆل دایکی بیردەکەوێتەوە،بەڵام لەبری ئەوەی بیر لە دایکی بکاتەوە، دەچێت دەخەوێت.

کاتێك میرسۆل و دوو لە هاوڕێکانی لەسەر کەناری دەریا دەبن، لەگەڵ دوو کەسی عەرەبدا ڕووبەڕوو دەبێتەوە (کە بێزاری بۆ یەکێك لە هاوڕێکانی دروستکردوە).میرسۆل دەمانچەی پێیە و بیر لەوە دەکاتەوە کە بیتەقێنێت، یاخود نەی تەقێنێت، هەر هەمان شتە.لە ناوبردنی ژیانی کەسێك کاریگەری لەسەر خودی ژیان، یان گەردوون نییە، لەئەنجامدا میرسۆل یەکێك لە عەرەبەکان دەکوژێت (وەك بەرگری لە خۆکردنێك)، بەڵام ئەو هیچ پەشیمانییەك دەرنابڕێت ، لە کاتێکدا ئاشکرایە بەند دەکرێت و لە سێدارە دەدرێت. ئەو پێیوایە " ئەوەی ڕوویدا ڕوویدا"، دواتر ئاماژە بەوە دەکات، کە ئەو زیاتر لە ئێستا، یاخود داهاتوویەکی نزیکەوە سەرقاڵە، زیاتر لەوەی بیر لە ڕابردوو بکاتەوە.

بەواتای ئەوەی میرسۆل بە ئاگایە لە هەموو هەوڵە بێهودەکان بۆ ڕێگە گرتن لە مردن، بەڵام ئەم ئاگاییە ئەوەندە بەتین

نییە ببێتە خود ئاگایی و بەهیچ بەشێوەیەك كاردانەوەی نابێت لەسەر مەرگی خۆی. بەدڵنیایەوە مەرگی كەسێك تەواو جیاوازە لە مەرگی خودی مرۆڤەكە خۆی.لەوەی یەكەمیاندا تۆ جارێكی دیكە ئەو كەسە نابینیتەوە، بەڵام لەوەی دووەمیاندا مرۆڤەكە زۆر بە ئاگایە (هەموو شتێك كۆتایی دێت – تەواو) وەك ئەوەی فیلمێكی تەلەفزیۆنی تەواو دەبێت، كاتێك سویچی كارەباكە دەكوژێنینەوە.مردن هەموو شتەكان یەكسان دەكات، یەكسانییەكی پووچگەرا.مردن بۆ خۆی پووچە، چونكە عەقڵ و دانایی ناتوانێت مامەڵەی لەگەڵدا بكات.تێگەیشتن لە مردن شتێكی ناعەقڵانییە، بەڵام بوونیشی هەیە، واتای مردن لە ماناكەیدا نائۆزرێتەوە، بەڵكو لە راستێتی ژیانی كەسێكدا كە لە هەر چركە ساتێكدا رووبەرووی لە ناوچوون و كۆتایهاتن دەبێتەوە.

پێش ئەوەی مێرسول دادگاییبكرێت، كاتەكانی خۆی بە خەوتن و خوێندنەوەی چیرۆكی رۆژنامەكان بەسەر دەبات لەگەڵ بیركردنەوەی لە ژووریماڵەكەی بەهەموو پێكهاتەكانییەوە.ئەم پەیوەندیە ئەوەمان پێدەڵێت كە میرسۆل هەستیار و بە ئاگایە.ئەم هەستیاری و بەئاگاییەمان بۆ دەردەكەوێت، كاتێك بە تەواوی وەسفی جوانی سروشتی كەنار دەریا و ئاوی سازگار و سێبەر و شمشاڵ و مەلەكردن و خۆشەویستی لەگەڵ ماریا و كاتەكانی ئێوارە دەكات.تەنانەت دەڵێت ئەگەر ناچار بكرێت لە ناو درەختێكی كلۆردا ژیان بەسەر ببات، ئەوا سەیری ئاسمان دەكات بۆ بینینی هەور و باڵندەكان.

دوای دادگاییكردنەكە (كە بریاری لە سێدارەدانی بۆ دەردەچێت)، چی تر یادگارییەكانیمان نیشان نادات.سەرەتا بیر لەوە دەكاتەوە هەڵبێت.ئەو ناتوانێت لەگەڵ حاڵەتی لەسێدارەدانەكەدا بگونجێت.بیردەكاتەوە لەوەی بۆ تاوانبارە؟ بۆ دادگایەكی فەرەنسی دادگایی دەكات، نەوەكو دادگایەكی چینی؟بۆچی بریاری دادگا كاتژمێر (8)ی بەیانی خوێندرایەوە،نەوەك (5)ی بەیانی؟دوایی ئەوەی واز لە هەوڵی هەڵاتن دەهێنێت، دوو شت بە بیری دادێت ئەوانیش: بەرەبەیان دێت و پاسەوانەكان دەیبەنە بەردەم پەتی قەنارە و لە سێدارە دەدرێت، یاخود لەوانەیە ببەخشرێت لە سزاكەی و ئازاد بكرێت، بۆ ئەوەی مێشكی لەم بیركردنەوانە بەدوور بێت، بیر لە ئاسمان دەكاتەوە، یاخود گوێ لە ترپەی دڵی دەگرێت، بەڵام گۆرانی رووناكی تێپەربوونی كات و بەرەبەیانی بە بیردا دەهێنێتەوە (كە كاتی لە سێدارەدانەكەیەتی).

لەگەڵ ئەوەی دڵنیایە كە مردنەكەی حەتمییە، میرسۆل بیر لەوە دەكاتەوە سوود لەو كاتانەی پێش مردنی وەربگرێت، بەو هیوایەی هەلی ئازادبوونی هەبێت و بتوانێت چەند ساڵێكی دیكە بژیت.ئێستا ئەو بەهای هەر ساتێكی پێش مردن دەزانێت، چونكە لە مردندا هیچ شتێك گرنگ نییە.مانا،بەها،گرنگی ژیان تەنها لە مردندا دەردەكەوێت.زۆربەی خەڵكی ئەم راستیە نازانن، بەڵام هیوای ژیانێكی زیاتر چێژێكی خۆش بە میرسۆل دەبەخشێت.

بیركردنەوە لەمردن وا لە مرۆڤ دەكات، ئاگاداری ژیانی خۆی بێت وبەهای بزانێت. زانینی ژیانی مرۆڤ كە رۆژێك دێت، كۆتایی دێت وا لە مرۆڤ دەكات واز لەو كارانە بهێنێت كە گریمانەن بۆ نەمانی مردن.بە واتایەكی دی هەموو چالاكیەكی مرۆڤ پووچە، و ئازادی راستەقینە بریتیە لە ئاگاداربوون لە ژیان وەك خۆی بەتەواوەتی، بە خۆشی و ئازارەكانییەوە بە ئومێد و نارەحەتیەكانییەوە.

سەرچاوە: ئینتەرنێت

كامۆ